

doctor Guerrero i jo. En el 10è Congrés de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana —jo formava part aleshores del Comitè Organitzador— ell va ser coordinador de la ponència «Dinàmica de la infecció», ponència, d'altra banda, que els qui tingueren l'honor o la possibilitat d'assistir-hi recordaran com en va ser, de ben plantejada. Ha intervingut en l'11è Congrés, en el 12è, en el 13è, en el 14è i actualment ha estat nomenat president per al 1996 del 15è Congrés que, si a Déu plau, tindrà lloc a Lleida. Ha intervingut, per descomptat, en la Universitat Catalana d'Estiu, en la confecció del *Diccionari enciclopèdic de medicina*, en la *Gran enciclopèdia catalana*, etc.

Queda ben clar, per tant, que el doctor Guerrero reuneix per mi les dues qualitats que ha de reunir qualsevol candidat que pugui ser presentat per ocupar un lloc a l'Institut d'Estudis Catalans: ser un bon científic i ser un home decidit, actuar en el camp de la cultura i de la llengua del nostre país. Espero que tots vostès estiguin d'acord que el doctor Guerrero reuneix aquestes qualitats.

GONZALO HALFFTER I SALAS

Presentat per Mercè Durfort i Coll

Nascut a Madrid el 1932 partí, amb la seva família, cap a l'exili a Mèxic.

És llicencià en biologia l'any 1961 i cinc anys més tard obtingué el grau de doctor a l'Escola Nacional de Ciències Biològiques de l'Institut Politècnic Nacional.

Fou en aquest centre on inicià la seva vida professional: docent i investigadora, primer com a professor ajudant de zoologia i posteriorment com a catedràtic de zoologia, càrrec que ocupà fins al 1986. Actualment és professor emèrit del centre on ha desenvolupat gran part de la seva tasca docent.

La docència, la recerca i les tasques de gestió són de vegades conreades, simultàniament i correcta; així ha estat en el cas del senyor Halffter. En el decurs de la seva vida ha fet nombroses estades en diversos països d'Europa i d'Amèrica del Nord i del Sud, per aprendre noves metodologies, per consultar col·leccions o bé per impartir cursos o donar conferències.

En la seva dilatada vida docent ha dirigit més de trenta tesis doctorals, ha publicat més de dos-cents treballs, unes quaranta monografies i diversos llibres. I continua en plena activitat... Actualment és considerat el científic mexicà més citat en el món. La seva vinculació amb el programa MAB de la UNESCO ha contribuït a aquest fet.

Agruparé les seves tasques de recerca en tres grans àmbits, que, repetixo, han estat conreats simultàniament i que de vegades presenten imbricacions notòries. L'ordre que seguiré respon a la cronologia, no exacta, de com varen iniciar-se:

1) *Àmbit entomològic*: Durant molts anys ha treballat sobre la biologia dels coleòpters de la família dels escarabèids; família amb més de 17.000 espècies que tenint una distribució cosmopolita, és molt abundant, però, en regions tropicals. Per qui no estigui familiaritzat amb els insectes diré que es tracta de la família a la qual pertany l'escarabat piloter, famós per haver estat sacralitzat pels egipcis i fàcil de trobar, fa uns anys, a la platja de Castelldefels. Molts són els treballs que ha publicat sobre aquest grup en citaré un de relativament recent, es tracta de la monografia intitolada: *Análisis taxonómico, ecológico y biogeográfico de un grupo americano de Ontophagus (Coleoptera, Scarabaeidae)*, publicat a Torí el 1988.

Justament el proper dijous, dia 19 de maig, pronunciarà una conferència intitolada: «Evolución del comportamiento en los escarabajos», en el Museu de Zoologia de la nostra ciutat, amb motiu de la inauguració de l'exposició itinerant que sota el títol de «Escarabajos: 200 millones de años de evolución» ha estat produïda per l'Institut Nacional de Jalapa (Mèxic), centre que fou fundat per Halffter, el 1974.

2) *Àmbit de l'ordenació del territori i impacte ambiental*: Cal assenyalar que en 1974 Halffter va fundar l'Institut d'Ecologia amb seu principal a Jalapa, centre en el qual treballen actualment uns 250 científics i tècnics i del qual el senyor Halffter és el director general des del 1988. És justament des d'aquest centre i amb la col·laboració dels científics que ha format al voltant seu que s'ha dedicat a una tasca altament delicada i urgent que és l'estudi de l'impacte ambiental. Ha dirigit un programa molt ambiciós que és el d'analitzar la influència de la planta microelèctrica de Laguna Verde (Veracruz, Mèxic), ha fet un seguiment de la contaminació del riu Coatzacoalcos (Veracruz, Mèxic), també l'ordenament ecològic del litoral del Carib mexicà i el de la badia de Banderas (Nayarit, Mèxic) i el seguiment de la contaminació de la vall del Guadiana (Durango, Mèxic), entre altres.

3) *Àmbit de la conservació dels recursos de la biosfera*: Les seves idees i el seu treball en la creació de reserves naturals en el seu país i el de la millora d'altres ja preexistents, li han fet ser mereixedor de la presidència del Programa MAB (Man and Biosfera) de la UNESCO del 1984 al 1993. Des de 1984 i fins avui és president del Comitè Mexicà del Programa MAB de la UNESCO.

La seva idea, idea que ha aplicat en les reserves biòtiques que ha aconseguit crear, ha estat protegir la natura sense haver de sacrificar les àrees de conreu, única font de recursos i per tant de subsistència de nombrosos pobles i poblats mexicans. Aquesta compatibilització dels interessos de l'home a curt i a llarg termini requereix molta imaginació i una bona dosi de diplomàcia per a convèncer tothom. A la UNESCO es coneix el seu programa com el model mexicà de protecció de la biosfera. Les reserves mexicanes de Mapir i La Michilia, entre altres, són magnífics exemples d'harmonització de la natura i l'home.

En cos i ànima s'ha dedicat Halffter a aquestes tres àrees que no són tant allunyades les unes de les altres com podria semblar. No hi ha tanta dispersió com hom podria pensar.

Totes aquestes activitats no li van impedir assumir la direcció del Museu d'Història Natural de Mèxic, ser director adjunt del Consejo Nacional de Ciencia y Tecnología para el Desarrollo Científico i alhora presidir el consell de redacció de tres revistes de màxima categoria dins de l'àmbit de la zoologia: *Acta Zoològica Mexicana*, *Folia Entomològica Mexicana* i *Anales de la Escuela Nacional de Ciencias Biológicas*. En una d'elles, *Acta Zoològica Mexicana*, va ser l'editor d'una monografia molt interessant, intitolada: «La biodiversidad biológica de Iberoamérica», resultat d'un conjunt de treballs subvencionats per la CYTED-D (Programa Iberoamericano de Ciencia y Tecnología para el Desarrollo).

En aquests moments, avui, dia 16 de maig és a la Facultat de Biologia disertant sobre el tema «Problemas y perspectivas en torno a la diversidad biológica».

En el decurs de la seva vida ha rebut nombrosos homenatges i condecoracions que cal considerar com a reconeixement de la seva vàlua científica i humana. Particularment emotiu, va ser per a ell l'homenatge que li va retre l'Institut d'Ecologia l'any 1985, que havia fundat ell mateix. Entre altres premis vull destacar: la condecoració atorgada pel president de la República Francesa en nomenar-lo *Officier de l'ordre Nationale* (1984), any en què també va ser investit doctor *ho-*

noris causa de la Universitat de París. És professor distingit de l'Escola Nacional de Ciències Biològiques de Mèxic, Special Award of recognition United States MAB-UNESCO (1980), Investigador Nacional III del Sistema Nacional de Investigadores, medalla Alfonso I Herrera al Mérito en Ecología y Conservación (1987), professor corresponent del Museu Nacional d'Història Natural de París (1989).

Actualment, Gonzalo Halffter és —ja ho he dit— el científic mexicà més citat arreu del món i ha influït, directament, en la nova llei federal mexicana de l'equilibri ecològic i el seu parer en la conservació de la biosfera és escoltat i, moltes vegades, seguit.

La seva vinculació amb el nostre país cal cercar-la en l'àmbit afectiu i també en el científic; en el primer trobem la seva muller, barcelonina, i en el segon cal destacar les vegades que ha estat entre nosaltres, pronunciant conferències, impartint seminaris, invitat per diverses institucions catalanes.

D'altra banda, vull destacar que el centre que dirigeix, o més ben dit, ha dirigit fins fa poc, ha estat i és un lloc d'estada i estudi per a nombroses delegacions d'estudiosos de la flora i la fauna que troben a Mèxic valuoses dades per a completar llurs estudis.

No crec que calgui afegir gaire més. Quan el doctor Jacint Nadal i Puigdefàbregas, president de la Institució Catalana d'Història Natural, fins fa dos mesos, va exposar a la Secció de Ciències Biològiques l'interès de comptar amb Gonzalo Halffter com a membre corresponent de l'Institut d'Estudis Catalans, la meua secció ho acceptà per unanimitat.

Per acabar, si m'ho permeten faré meves les paraules que va escriure l'actual president de l'Institut d'Ecologia de Xalapa, amb motiu d'un homenatge que varen retre a la persona que m'honoro a presentar: «Gonzalo Halffter ha estat i és un arquitecte i constructor de la ciència mexicana».

En presentar avui i aquí Gonzalo Halffter vull retre un homenatge al seu país, Mèxic, que acollí en uns moments molt difícils, nombrosos catalans que trobaren en aquell país un lloc per a viure en l'enyorança.